

SECTIONS 7. DYNAMICS OF MODERN CULTUREDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-666-9-20>**MYKOLA ZHULINSKY'S EXHIBITION PROJECT «KNOTS»
AT THE PRYKARPATTIA ART MUSEUM
AS A REPRESENTATION OF EXISTENTIAL
AND AXIOCULTURAL DYNAMICS CONTEMPORARY SOCIETY****ВИСТАВКОВИЙ ПРОЄКТ МИКОЛИ ЖИЛІНСЬКОГО
«ВУЗЛИ (ЖИВОПИС НЕ ЗАРАДИ ЖИВОПИСУ)»
У МУЗЕЇ МИСТЕЦТВ ПРИКАРПАТТЯ ЯК РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ
ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ТА АКСІОКУЛЬТУРНОЇ
ДИНАМІКИ СУЧАСНОСТІ****Kachmar O. V.**

*Doctor of Philosophy Science,
Professor,
Professor at the Department
of Management of Socio-Cultural
Activities, Show Business and Event
Management*

Качмар О. В.

*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри управління
соціокультурною діяльністю,
шоу-бізнесу та івентменеджменту*

Kuzenko P. Ya.

*Candidate of Art History,
Associate Professor,
Head of the Department of Fine
and Decorative-Applied arts
and Restoration
Vasyl Stefanyk Carpathian National
University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Кузенко П. Я.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент,
завідувач кафедри образотворчого
мистецтва та реставрації
Карпатський національний
університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

У сучасному мистецькому просторі України та Сумщини вагоме місце посідає творчий доробок Миколи Васильовича Жулінського – художника у галузі монументально-декоративного мистецтва та живопису, члена Національної спілки художників України, Заслуженого діяча мистецтв України. Його мистецька діяльність є значущим явищем у контексті розвитку національного образотворчого мистецтва [2, 3].

Творчість митця характеризується виразною філософською спрямованістю та концептуальною глибиною. Художні образи, створені Жулінським, актуалізують проблематику сенсу людського буття, категорій добра і зла, а також формують цілісний світоглядний дискурс. У його роботах простежується прагнення до осмислення асоціативно-філософських аспектів людського існування [3].

Мистецька мова художника ґрунтується на синтезі візуально-образного та інтелектуального компонентів. Поєднання емоційно-чуттєвого сприйняття живопису з раціональним осмисленням сутності людської природи зумовлює багаторівневість інтерпретації його творів та надає їм глибокого змістового наповнення.

Українська культурасьогодення функціонує в умовах воєнного стану, соціальної турбулентності та глобальних трансформацій. У такій ситуації мистецтво постає не лише як форма естетичного самовираження, а як простір смислотворення й аксіологічного перегляду [5].

Логічним продовженням окресленої філософсько-естетичної парадигми творчості митця є її актуалізація у виставковому просторі, де концептуальні засади його мистецтва набувають цілісного експозиційного втілення. Зокрема, в інституційному контексті музейної репрезентації відбувається подальше осмислення авторської художньої системи та її світоглядних домінант [4, 112].

Виставковий проєкт «Вузли (живопис не заради живопису)» Миколи Жулінського, представлений у Музеї мистецтв Прикарпаття, постає вагомим явищем сучасного українського мистецтва. Експозиція репрезентує художню рефлексію над психологічною, історичною та аксіологічною складністю сучасності, акцентуючи увагу на багатомірності людського досвіду в умовах суспільних трансформацій [5, 57–59].

Особливої уваги заслуговує картина «Дудар» (2008), у цьому творі художник мистецтво функціонує як інструмент філософського осмислення людини, архаїчних кодів. Експресивна постать музиканта в композиційному центрі полотна позбавлена традиційної пасторальної легкості образу народного дударя. Художник надає їй гротескних, майже демонологічних рис. Масивна темна фігура створює відчуття внутрішньої напруги та метафізичної сили. Інструмент у руках персонажа перетворюється з елемента фольклорної атрибутики на символ впливу, звучання якого здатне формувати простір довкола. Таким чином, музика постає метафорою сили, що організовує або, навпаки, розхитує світ.

Привертають увагу полотна « Бенкет під час чуми», «Чорний лютий» «Агресія», «Ті, що ніколи не сплять», які можна вважати маніфестом екзистенційного сюрреалізму [6]. Ці картини не пропо-

нують естетичного затишку, вони працюють за принципом інтелектуального шоку. У роботах колористика яскрава, майже агресивна гама у поєднанні з похмурими сюжетами створює унікальний ефект. Життя продовжує пульсувати у процесі розпаду, автор доводить, що енергія буття сильніша за логіку чи моральні норми.

Попри гротескність, у центрі кожної картини залишається Людина (або її слід). Навіть якщо вона представлена як П'єро [7, 134–136] чи оголена беззахисна постать, вона є єдиним джерелом світла композиції.

Проект засвідчує прагнення автора вийти за межі суто естетичного виміру живопису, надаючи йому статусу інструмента філософського аналізу та культурного осмислення дійсності.

Художник у своїй практиці поєднує живопис і інсталяцію, концентруючи увагу на людському переживанні, структурі культурної пам'яті. Образ вузла - водночас простий і багатозначний стає ключем до прочитання творчості митця: як символ зв'язку, напруження, єднання й розриву, він уособлює складність людського досвіду та культурних нашарувань. У представлених роботах вузол постає не лише пластичним мотивом, а й концептуальною моделлю, що структурує художній простір і формує внутрішню драматургію експозиції.

Творчість Миколи Жилінського вирізняється глибоким осмисленням матеріалу та уважністю до деталей, у яких закодовано особисті й колективні історії. Через метафору вузла митець осмислює взаємозв'язки між людиною та середовищем, традицією й інновацією, внутрішнім і зовнішнім вимірами буття. Виставка в Музеї мистецтв Прикарпаття актуалізує ці смисли в контексті сучасних суспільних трансформацій, пропонуючи глядачеві простір для рефлексії та співпереживання. Його картини вражають сюжетно-композиційним мисленням і спонукають глядача не просто роздивлятися полотна, а думати

Таким чином, «Вузли» — це не лише експозиція окремих творів, а цілісне художнє висловлювання, що порушує питання зв'язків, які нас формують, і напруг, що визначають наш час.

Проект «Вузли» актуалізує проблему екзистенційної напруги людини в добу радикальної невизначеності. Вузол як образ є концентрованим символом складності, конфлікту, взаємозв'язку та потенційного розв'язання.

Таким чином, дослідження спрямоване на виявлення того, яким чином художня мова проекту репрезентує флуктуацію цінностей і трансформацію культурної свідомості

У роботах М. Жилінського «вузол» постає як символ напруженої структури буття. Композиційна фрагментованість, драматизм кольорової палітри створюють атмосферу внутрішнього конфлікту.

Експонування проекту в музейному просторі створює додатковий семантичний вимір. Музей як інституція культурної пам'яті забезпечує діалог між минулим і сучасністю.

Підводячи підсумок, картини М. Жилінського слід розглядати як цілісну філософську систему, що досліджує кризу ідентичності сучасної людини через візуальну мову. Вони є свідченням того, що мистецтво залишається останньою територією свободи, де можна відверто говорити про страх, смерть і самотність. Творчість митця – пошук гуманізму в епоху тотального відчуження, у якому мистецтво

бере на себе роль інтелектуального дзеркала, яке не прикрашає, а візуалізує приховані травми колективної психіки та цілісну дезорієнтацію сучасності [8].

Поєднання історичної архітектури з сучасною художньою мовою підсилює контраст між стабільністю форми та динамікою змісту. Виникає ефект «аксіологічного резонансу», коли експозиція стає полем рефлексії щодо історичної тягlosti й сучасної відповідальності.

Виставковий проект розглядається як приклад аксіокультурної трансформації живопису у ХХІ столітті, де художній твір функціонує як форма екзистенційної рефлексії та соціокультурного реагування на кризу.

Музейний простір підсилює герменевтичний ефект проекту, перетворюючи його на простір культурної пам'яті та етичної рефлексії.

Отже, «Вузли» Миколи Жулінського можна трактувати як художній механізм формування нової аксіологічної конфігурації сучасності, де мистецтво виступає формою екзистенційного опору та культурної консолідації [1].

Експозиція в музеї виступає простором діалогу між традиційним мистецьким середовищем і сучасними образними практиками, підкреслюючи контраст між стабільністю музейного простору та динамікою художніх форм. «Вузли» у творах М. Жулінського постають як метафора складності людського буття, взаємозв'язку, історичної пам'яті та трансформації.

Література:

1. Виставка живопису Миколи Жулінського «Вузли» URL: <https://list.in.ua/Івано-Франківськ/afisha/158582-Виставка-живопису-Миколи-Жулінського-%22Вузли%22> (дата звернення: 20.02.2026).
2. Гапченко І. І. Жулінський Микола Васильович. Енциклопедія Сучасної України : електрон. ресурс / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. URL: <https://esu.com.ua/article-18409> (дата звернення: 20.02.2026).
3. Жулінський Микола Васильович. Енциклопедія педагогічної Сумщини : електрон. ресурс. URL: <https://esu.com.ua/article-18409> (дата звернення: 20.02.2026).
4. Лагутенко О. А. Мистецтво вчора і сьогодні : зб. ст. Київ : ВД «Антиквар», 2021. 352 с.
5. Петрова О. М. Мистецтвознавчі рефлексії: історія, теорія та критика образного мислення ХХ–ХХІ ст. : зб. ст. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 484 с.

6. Побожій С. Микола Жулінський, мистець із Сум. *Образотворче мистецтво*. 1997. № 3–4.

7. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Київ : Фенікс, 2017. 480 с.

8. Халєєва О., Скосер А. Микола Жулінський: до 70-річчя від дня народження художника : краєзнавча бібліогр. пам'ятка / Сумська міська центральна бібліотека ім. Т. Шевченка ; від. довід.-інформ. роботи. Суми, 2023. 16 с. (Серія «Художники Сумщини»). URL: <https://www.calameo.com/read/0012729717a53169cf0c4> (дата звернення: 20.02.2026).